

Többek között az, hogy nekünk is ki kellett jönni az erdőből, és kissé más szemlélettel figyelni a természetvédelem igényeit. De ugyanezt kellett tennie a Felügyeletnek is.

Sajnos az 1996-ban megszületett törvények mindkét oldalról felhőzték az eget. A törvények óriási jogokkal és súlyos kötelezettségekkel ruházták fel a résztvevőket mindhárom területről – Állami Erdőrendezési Szolgálat, Természetvédelem, Részvénytársaságok.

A gazdálkodónak kötelessége az erdő- és természetvédelmi törvény előírásai szerint dolgozni. De joga a Természetvédelmi törvény 72–73. paragrafusa értelmében korlátozásból eredő többletköltséget elismertetni. (Erre mindmáig nincs pénz.) Hamis állítás: az állam az államnak nem fizet.

A természetvédelem kötelessége a törvény betartása; amennyiben kezelő, a kezelési terv elkészítése (de nincs végrehajtási rendelet a birtokában).

Röviden fogalmazva: törvény van, végrehajtási rendelet nincs; korlátozás van, ellentételezés nincs. Mindkét fél számára több, mint kellemtelen.

Megítélésem szerint ezért alakultak ki a székértáborok és szűkült le a természetvédelem(tv)őr és kerületvezető erdész presztízscsatájára. (Nekik végre kell hajtani az egységesen kialakított elvek szerint a törvény előírásait.)

Megoldható ez az áldatlan helyzet? Meggyőződésem szerint igen, és pedig az alábbi javaslatok mellett – mert nézünk meg, mi lehet a közös cél a gazdálkodásban és a természetvédelemben:

- Termőhelyálló – lehetőleg őshonos fafaját – elegyes, stabil életközösség létrehozása, tartamos fenntartása és többcélú hasznosítása.

- Olyan kis-, közepes, nagycsoportos felépítésű állományszerkezet kialakítása, amely vertikális szerkezeténél fogva biztosítja a biológiai sokféleséget.

- Természetes úton, önmegújulással létrejött erdők, amelyekben kialakult az élőhelyi egyensúly erdő- és vadállomány között.

- És: kíméletes technológia!

A felsoroltak nem mások, mint a *H. Krutsch* által kitűnően megfogalmazott *természeteszerű vagy természetközeli gazdálkodás* kritériumai.

Tehát nem többszáz hektáros vágásos egykorú erdőképek, hanem térben és időben tagolt, egyenlőtlen felépítésű erdők (tömbök). Ennek során megmarad a sziklakibúvásos gerincél virágos kőrises-cseres állománya, nem termelődik le a szurdokvölgy. Nem történik fa-

használat olyan területeken, amelyek ökonómiailag tökéletesen veszteségesek és az életben nem lehet jobbat tenni helyettük.

Ez már csapatjáték! Ebben mindenkinek részt kell vennie. Más szemlélettel!

- Korszerűsíteni kell az erdészeti és természetvédelmi szakhatóságot. Más típusú üzemterv-felügyelet kell.

- Módosítani kell a finanszírozást.

- Meg kell alkotni végre a kezelési játékszabályokat.

- A természetvédelemnek konkrétan meg kell mondani, mit miért véd! Érezze a gazdálkodó, hogy határozott koncepciója van!

Azért valljuk be azt is őszintén, hogy a jelenlegi vágásos üzemmódban kezelt állományaink véghasználatát tekintve az Erdőtörvény legalább olyan korlát, mint a Természetvédelmi törvény. Miért?

Nem egyedi eset a 80–90–100 éves többszáz hektáros egykorú tömb. Ahol 110 éves a vágásérettségi kor, 20 év alatt kellene letermelni 200 ha-t. De az

Az OEE Erdőművelési és Erdőhasználati Szakosztálya hagyományos közös rendezvényét 2000. június 14–15-én tartotta a Mecsekben, a Mecseki Erdészeti Rt. szervezésében és vendéglátásában. A szervezés oroszlanrészét *Ripszám István* hcs. titkár látta el.

Elsőként *Káldy József* vezérigazgató köszöntötte a két szakosztály tagjait, s bemutatta a részvénytársaság tevékenységét. Az elmondottakból kiderült, hogy az alaptévékenységek mellett az Rt. sikerágazata a közönségkapcsolatok ápolása, a szakmai ismeretterjesztés is.

A két félnapos szakmai program a természeteszerű erdőgazdálkodás lehetőségeit és módszereit mutatta be a Mecsekben. A bemutatók programját *dr. Papp Tivadar* vezérigazgató-helyettes irányítása alapján állították össze.

A 90%-ban természetvédelmi oltalom alatt álló Kárászi Erdészet erdőgazdálkodását *Szönyi János* erdészeti igazgató ismertette. A Hosszúhetény 150 erdőrészletben hagyásfás végvágás utáni állapotot tekintettünk meg. A hagyásfák mennyiségén (65 m³/ha), a látottak szerinti vagy más elhelyezkedésén (szálanként, foltosan, szegélyben, út mellett) vita bontakozott ki. Volt, aki úgy vélte, bizonyos gazdasági gondok lehetetlené tehetik a hagyásfák visszahagyását. A látottak, az elhangzottak és a társadalom tevékenységünkről alkotott véleményének ismeretében megállapíthat-

5 ha-os korlát miatt nem teheti meg a gazdálkodó. Ha elkezdi 100 éves korban, 130–140 éves lesz, mire befejezi. Ekkor a fát villával lehet kihordani az erdőből. Óriási nemzetgazdasági kár!

Ezért kell a szakigazgatást korszerűsíteni, hogy ezáltal mód nyíljon:

- 200–300 ha-os tömbök megbontására,

- nem részlethez kötött – de annak határait megtartó tervezésre,

- a magzókor (70–80 év) elérése után már többféle beavatkozásra,

- a természetvédelmi értékek előre tudatosított védelmére.

Ez nem kevés! Lehet, hogy törvénymódosításra is szükség van a megoldáshoz.

Amennyiben ma közösen hozzá sem kezdünk, akkor a mai eszmecsere meghívóját nyugodtan megcímezhetjük az unokáinknak!

Dr. Papp Tivadar

(Az előadás Sopronban hangzott el a basonló nevű konferencián)

Szakosztály rendezvény

juk, hogy lehet vitatkozni, párbeszédet folytatni, de egyet nem célszerű: hagyásfa nélkül tarra vágni vagy végvágni erdeinket.

A Hosszúhetény 6A, 6B és 108A erdőrészleteken keresztül vizsgáltuk a Kárászi Erdészet digitális térképeken (készítette *Várady József* műszaki vezető) is bemutatott azon gondját, hogy nagy területű, egykorú tömbjei részben a természetvédelmi elvárások, részben az erdőgazdálkodás megújuló igényei miatt a hagyományos fogalomrendszerrel és adminisztrációval nehezen kezelhetők. Ezekben az ideális állapotú elegyes lomberdőkben az újulatos foltok felszabadítása (szálalóvágással) vagy a vágásérett fák kitermelése (Pro Silva) nehezen értelmezhető az erdészeti igazgatás mai erdőrészletre, legfeljebb állományrészre egységes előírást adó és számonkérő módszerével. Több vélemény is elhangzott, mely a jelenlegi megoldásokkal is biztosítva látta az erdőrészletek ökológikus kezelésének lehetőségét. A merev határok, kötöttségek oldása (tervezésben, felügyeletben, finanszírozásban) jótékonyan segíthetné a természeteszerű erdőgazdálkodás általánossá válását. Örültünk, hogy ezeket a gondokat *Csóka Péter*, az ÁESZ főigazgatója is velünk tekintette át.

Másnap az Árpádtetői Erdészet területén *Papp Kálmán* erdészeti igazgató volt a vendéglátónk. Az erdészet területének

11%-a van természetvédelmi rendeltetésbe sorolva, 21%-a közjóléti rendeltetésű. Ez és a nagyváros (Pécs) közelsége az oka, hogy az Árpádtetőn 1996 óta működő erdei iskola nagyszerű eredményeket ér el, nagy érdeklődésnek örvend.

Az iskolát és az oktatás módszereit *Adorján Rita* vezető pedagógus mutatta be. Szavait sok-sok kérdés követte. Ezután a Kőszegi-forrás erdőrezervátumban a magárahagyott erdőben zajló folyamatok egy-egy fázisát értük tetten (Mánfa 83A, 82C). Majd a Rákos-völgyben tettünk egy sétát, melynek során a Mánfa 85A, 87A erdőrészek felújításának történetét és eredményét ismerhettük meg a *Máthé János* műszaki vezető segítségével. Külön érdekesség volt a hegyvidéki viszonyok között végvágásokban az LKT és a kötélpálya alkalmazásának aránya, gazdaságossága és hatékonysága.

Vendéglátóinkat ezúton is köszönet illeti a színvonalas szakmai program kidolgozásáért, a vitákat kiváltó és megoldásokat igénylő gondok felvetéséért.

Bús Mária, dr. Pethő József

Néha mégis álmodom...

Szófogadó nem voltam,
így hát le is pottyantam.
Szellő szárnyán folytattam,
és a földön koppantam.
A turisták futottak,
belém, belém botlottak.
Repültem és repültem,
nagyon beleszédültem.
Patakpartra sodródtam,
és vízbe pottyantam.
Onnan kőre tapadtam,
és anyámra gondoltam.
A kő magához fogott,
a víz el nem ragadt.
Néha mégis álmodom,
milyen volt az ágakon.

Hódossy Erzsébet, 12 éves
(Mókus Suli, a Mecsei Erdészeti Rt.
Erdei Iskola lapja)

Apropo Pro Silva Hungaria Közgyűlés – vendégszemmel

A PSH a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás kidolgozására, elterjesztésére alakult közhasznú társaság. Alapelveit kis zöld könyvben, az Erdészeti Lapokban, ill. a sok vendégre való tekintettel – a közgyűlésen is ismertette. Lényege: az eddigi erdőgazdálkodásban a faanyag-előállítás alapvető termelőeszköze a termőtalaj (termőhely) – ezen vet, ültet, nevel, arat, véghasznál, hasonlóan, mint a mezőgazdaság.

A természetszerű erdőgazdálkodás felfogása szerint a termelőeszköz az erdő a maga teljességében, és ennek egyik terméke a kivágásra érett faegyed. (És ahogy az „aranytojást tojó tyúkot”, úgy az erdőt, mint termelőesz-

közt, sem illik levágni – legfeljebb, ha nagyon éhes vagy nagyon sietős a tulajdonosnak.)

A gazdálkodás tartamosságához az erdőnek stabilnak, megújulásra képesnek kell lennie. (Őshonosság, elegység, harmónia az ökoszisztémán belül – vadlétszám.)

A PS az egyed szintjén dolgozik, az „értékfákat” segíti, majd kivételük után újakat léptet helyükre. Így folyamatosan a növedék 60–70%-a kitermelhető, az erdei ökoszisztéma jelentősebb károsodása nélkül. Az újulat megjelenését nem tekinti felújítási kényszernek – az erdő megújítja önmagát. Jó termőhelyen a felújulás nem gond – miként az általában mintának tekintett Németor-